

1986, 7. listopadu – Sdělení VONS č. 589 „František Adamík odsouzen“ o hlavním líčení s Františkem Adamíkem u Krajského soudu v Ostravě a jeho odsouzení pro přípravu trestného činu podvracení republiky k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a k propadnutí odňatých věcí.

Senát Krajského soudu v Ostravě za předsednictví JUDr. Josefa Richtera shledal v hlavním líčení, konaném dne 23. 10., 5. 11. a 6. 11. 1986, katolického aktivistu Františka Adamíka vinným z přípravy k trestnému činu podvracení republiky (§ 7/1 k § 98 odst. 1 tr. z. – nebylo tedy použito přísnější kvalifikace „ve větším rozsahu“ podle odstavce 2b téhož zákonného ustanovení, jak to požadovala obžaloba) a odsoudil ho k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání dvou let, který má vykonat v I. NVS.¹ Současně mu uložil vedlejší trest propadnutí odňatých věcí, přičemž se spokojil s konstatováním, že část těchto písemností (tedy rozhodně nikoli předmětů, podléhajících rychlé zkáze) byla úředně zničena již 29. 7. 1986 – aniž se pozastavil nad tím, že tímto počinem vyšetřovacích orgánů byl porušen princip presumpce neviny a že bylo okázale ignorováno oprávnění soudu výlučně rozhodovat o vině a trestu. Rozsudek doposud nenabyl právní moci, F. Adamík se na místě odvolal, prokurátor si ponechal lhůtu k vyjádření.²

Hlavní líčení tentokrát probíhalo v menší místnosti, navíc zčásti předem obsazené neznámými osobami, takže prvního dne líčení se mohlo zúčastnit jen pět přátel obžalovaného a při vyhlášení rozsudku směli být dokonce přítomni jen dva jeho důvěrníci. Zato byli všichni zájemci o účast kontrolováni a delší dobu sledováni muži v civilu, signatář Charty 77 Tomáš Hradílek z Lipníku nad Bečvou a katolický aktivista Josef Adámek z Brna byli navíc předvedeni ke krátkému výslechu, který se týkal převážně předávání zpráv o průběhu procesu.³

O případu F. Adamíka jsme již několikrát obsírně informovali, dodejme tedy jen, že je sice chvályhodné, že ho soud neuznal

vinným v celém rozsahu obžaloby, že to však nic nemění na nespravedlnosti a absurdnosti faktu, že tento člověk je poslán na dva roky do vězení výlučně za náboženskou a kulturní činnost, která je zcela zákonná a která by si pro svou společenskou prospěšnost zasloužila spíše veřejného ocenění.

Chceme upozornit ještě na jeden krajně nebezpečný moment tohoto procesu. Obžaloba spatřuje motiv jednání F. Adamíka v tom, že se „jako bigotně založená osoba římsko-katolického vyznání nemohl smířit“ s tím, co „se mu jevílo jako nedostatečné uspokojování duchovních potřeb věřících“, zvláště „s nedostatkem legální náboženské literatury v běžné distribuci a hlavně s nedostatkem periodické tiskoviny, informující věřící a duchovenstvo o vnitřním životě římsko-katolické církve“ a že se proto rozhodl, „že vlastní výrobou a distribucí samizdatových tiskovin náboženského zaměření překlene tento nedostatek a výrazně tak přispěje k šíření věrouky a sjednocení činnosti římsko-katolické církve“.⁴ Tato argumentace však v sobě obsahuje vážné právně-politické úskalí: nutnou podmínkou naplnění skutkové podstaty trestného činu podvracení republiky (respektive přípravy k němu), totiž je, aby byl spáchán „z nepřátelství k společenskému a státnímu zřízení republiky“. Jestliže obžaloba natolik přesvědčivě vyvozuje jednání F. Adamíka z pohnutky zcela odlišné, totiž z jeho „bigotního katolického založení“, zůstává zde jediné právně korektní řešení: rozsudek jako nezákonný zrušit a trestní stíhání pro podvracení republiky okamžitě zastavit. V opačném případě zde čs. stát ústy krajského prokurátora JUDr. Františka Gottwalda i příslušných soudů závazně vyhláší všechny katolíky – a tedy podstatnou část našich spoluobčanů – za „nepřátele společenského a státního zřízení republiky“: se všemi diskriminačními a případně i trestněprávními důsledky, které z takového označení vyplývají. To je ve smyslu novodobých uznávaných představ o rovnosti občanů krajně nemorální. Samozřejmě to odporuje základním ústavním a jiným zákonným zárukám včetně mezinárodních závazků ČSSR. (Viz naše sdělení č. 491, 552, 575, 576, 578.)⁵

Informace o Chartě 77, r. 9, 1986, č. 12, s. 12–13.

POZNÁMKY

- ¹ Rozsudek vynesený senátem Krajského soudu v Ostravě složeným z předsedy JUDr. Josefa Richtera a soudců JUDr. Jaromíra Klimši, Boženy Trojkové, Jaroslava Zavřela a Miroslava Pečínky je uložen in: KS v Ostravě, soudní spis k případu Františka Adamíka, spis. zn. 1 T 1/86; též LP, Sb. VONS, inv. č. 21, sign. I/5, kart. 13. K průběhu hlavního líčení s F. Adamíkem u Krajského soudu v Ostravě viz též záznamy soudního jednání a závěrečné slovo zástupce Ústavu pro výzkum společenského vědomí a vědeckého ateismu ČSAV Brno uložené in: LP, Sb. VONS, inv. č. 21, sign. IV/1, kart. 13.
- ² V odvolání, které Adamík podal 9. 12. 1986, mj. poukázal na překvalifikování jeho trestné činnosti 7. 4. 1986, o kterém se dozvěděl až po výsleších, při seznamování s vyšetřovacím spisem 29. 7. 1986. KS v Ostravě, soudní spis k případu Františka Adamíka, spis. zn. 1 T 1/86.
- ³ Mezi projevy solidarity s Františkem Adamíkem patřil dopis věřících z Ostravy předsedovi senátu JUDr. Josefu Richterovi z listopadu 1986, v němž jej žádali o shovívavé posouzení Adamíkova případu. Tamtéž. K soudnímu jednání viz mj. článek „Rozsudky bez ohledu na helsinský proces“ in: *Americké listy*, 1986, č. 48 (28. 11.), s. 2.
- ⁴ Přesná a úplná citace obžaloby podané 20. 8. 1986 krajským prokurátorem v Ostravě JUDr. Františkem Gottvaldem zní: *„Provedeným vyšetřováním bylo zjištěno, že obviněný František Adamík jako bigotně založená osoba římsko-katolického vyznání se nemohl smířit se skutečností, že v soukromém životě se nábožensky lze vyžívat jen v souladu s legální činností církve, která se mu z hlediska uspokojování duchovních potřeb věřících jevila jako nedostatečná a omezovaná našimi platnými zákony a činností orgánů čs. státní správy. Jako zvláště závažný hodnotil obviněný František Adamík nedostatek legální náboženské literatury v běžné distribuci a hlavně nedostatek periodické tiskoviny, informující věřící a duchovenstvo o vnitřním životě římsko-katolické církve, se zaměřením na aktuální otázky věrouky, problémy vztahu čs. státu a církvi a pod., tj. nedostatek v přístupu k masově sdělovacímu prostředku sloužícímu výlučně římsko-katolické církvi. Rozhodl se tedy nejpozději v roce 1984, že vlastní výrobou a distribucí samizdatových tiskovin náboženského zaměření překlene tento nedostatek a výrazně tak přispěje k šíření věrouky a sjednocení činnosti římsko-katolické církve, k čemuž jako bývalý student bohoslovectví a věřící, s bohatými praktickými zkušenostmi z oblasti duchovního života, měl dobré předpoklady.“* KS v Ostravě, soudní spis k případu František Adamík, spis. zn. 1 T 1/86; též LP, Sb. VONS, inv. č. 21, sign. I/4, kart. 13.
- ⁵ Dokumenty č. 494, 555, 578, 579 a 581. K případu viz dále sdělení VONS č. 603, 613, 629, 647 a 655, dokumenty č. 606, 616, 632, 650 a 658.